

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10SZa/6/2013
Identifikačné číslo spisu:	7013200274
Dátum vydania rozhodnutia:	06.05.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:7013200274.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľa: G. G. G., narodeného XX. G. XXXX., trvale bytom E., štátnej príslušnosti Somálsko, t. č. umiestneného v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, zastúpeného Mgr. Janou Jesenskou z Centra právnej pomoci, kancelária Košice, Moyzesova 18, 040 41 Košice, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra SR, Prezídium policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície Riaditeľstvo hraničnej polície Sobrance, Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru 067 67 Ulič, o preskúmanie rozhodnutia č. p. PPZ-HCP-SO15--63/2013 z 19. februára 2013 o zaistení navrhovateľa, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Sp/5/2013-27 zo dňa 13. marca 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Sp/5/2013-37 zo dňa 13. marca 2013 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu č. PPZ-HCP-SO15--63/2013 z 19. februára 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky n a r í a d' u j e, aby bol G. G. G., narodený XX. G. XXXX., štátnej príslušnosti Somálsko, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, bezodkladne prepustený zo zaistenia.

Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania n e p r í z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred prvostupňovým správny orgánom

Prezídium Policajného zboru Úrad hraničnej a cudzineckej polície Riaditeľstvo hraničnej polície Sobrance Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru 067 73 Ulič, rozhodnutím č. p. PPZ-HCP-SO15-63/2013 zo dňa 19. februára 2013 v zmysle § 88 ods. 1 písm. d/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“ alebo „ZPC“) zaistil navrhovateľa od 19. februára 2013 v čase od 16.55 hod. na účel jeho vrátenia v zmysle Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o readmisii osôb (ďalej len „readmisná dohoda“), nakoľko

neoprávnene prekročil štátnu hranicu z územia Ukrajiny na územie Slovenskej republiky a zároveň podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov ho umiestnil do Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce (ďalej len „ÚPZC“) na čas nevyhnutne potrebný, najviac však do 28. júna 2013.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ bol 18. februára 2013 v čase o 23:05 hod. kontrolovaný hliadkou OHK PZ Ulič, nemal pri sebe žiadne doklady totožnosti a preto bol predvedený na OHK PZ Ulič za účelom zistenia totožnosti. Odporca ďalej uviedol, že účastník konania neoprávnene prekročil štátnu hranicu z územia Ukrajiny do Slovenskej republiky mimo hraničného priechodu. Svojím konaním porušil ustanovenie článku 4 ods. 1 a článok 5 písm. a/, b/ Nariadenia Rady ES č. 562/2006, ktorým sa ustanovuje Kódex spoločenstva o pravidlách pohybu osôb cez hranice, čím sa dopustil priestupku podľa § 116 ods. 1 písm. a/ a 118 ods. 1, písm. a/ ZPC. Za spáchané priestupky mu bolo uložené napomenutie podľa § 84 ods. 2 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch.

Zároveň zistil, že sa na území SR zdržiava neoprávnene, bez dokladov oprávňujúcich na pobyt na území SR, nemá prostriedky na živobytie, nemá na území Slovenskej republiky žiadne rodinné ani iné väzby, neovláda slovenský jazyk. Navyše si pred zadržaním hliadkou poškodil papilárne línie na posledných článkoch prstov za účelom znemožnenia jeho identifikácie.

Správny orgán zároveň dospel k záveru, že navrhovateľ pred príchodom na územie SR sa zdržiaval na Ukrajine. Na území Slovenskej republiky sa nachádzal bez dokladov na preukázanie svojej totožnosti a neprejavil záujem informovať o svojom zadržaní zastupiteľstvo Somálska, ktoré by mohlo jeho totožnosť potvrdiť, preto policajný útvar podľa § 88 ods. 5 ZPC bezodkladne vydal rozhodnutie o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny.

Odporca napokon dospel k záveru, že vrátením navrhovateľa na územie Ukrajiny podľa Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o readmisii osôb, mu nehrozí mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest a rovnako ani jeho život nie je ohrozený ani z dôvodu rasy, národnosti, náboženstva, prípadne príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Správny orgán vychádzal aj z toho, že Ukrajina ratifikovaním readmisnej dohody sa zaviazala uznávať nevyhnutnosť dodržiavania ľudských práv a slobôd v zmysle ním uvedených dohovorov, a to Všeobecnej deklarácie ľudských práv z 10. decembra 1948, Európskeho Dohovoru zo 4. novembra 1950 o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z Dohovoru o postavení utečencov z 28. júla 1951, z Protokolu o postavení utečencov z 31. januára 1967, z Medzinárodného dohovoru OSN o občianskych a politických právach z 19. decembra 1966 a z medzinárodných právnych nástrojov vydávania osôb. Uviedol tiež, že zaistenie navrhovateľa pre účely jeho vrátenia na Ukrajinu v zmysle Dohody je zákonným pozbavením slobody osoby, proti ktorej prebieha konanie o vrátení podľa readmisnej dohody. Za základ pre začiatok konania o reálnom vyhodení navrhovateľa z územia SR považoval odporca pracovné stretnutie pomocníkov hraničných splnomocnencov Ukrajiny a Slovenskej republiky, ktoré sa uskutočnilo 2. februára 2013 v čase od 20:00 hod. do 21:00 hod. pri HZ 138, s poukazom na zápisnicu zo stretnutia č. p. PPZ-HCP-SO14-36-004/2013, v ktorej je jasne uvedené, že strany potvrdili nedovolené prekročenie štátnej hranice z Ukrajiny do Slovenskej republiky a ukrajinská strana potvrdila, že navrhovateľa prijme na svoje územie, čo je logickým predpokladom, že účel, ako aj účelnosť zaistenia budú naplnené, pričom poukázal na čl. 3 ods. 1 a čl. 7 readmisnej dohody.

Ďalej odporca vo svojom rozhodnutí uviedol, že pred vydaním rozhodnutia o zaistení bola navrhovateľovi daná možnosť vyjadriť sa k jeho podkladu, k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Navrhovateľ uviedol, že z domova /Buaalle/ vycestoval do Addis Abeby a odtiaľ lietadlom do Moskvy, odkiaľ po niekoľkých dňoch vycestoval s dvomi mužmi s Eritrei na Ukrajinu, kde im prevádzka ukázal cestu a asi po piatich hodinách ich zadržala hliadka polície. Jeho cieľovou krajinou bola Slovenská republika, kde si chcel nájsť prácu, zároveň však prejavil vôľu o udelenie azylu na území SR a na základe toho mal správny orgán za to, že zaistenie navrhovateľa je účelné a odôvodnené.

Odporca k tomu uviedol, že navrhovateľ pri spisovaní zápisnice požiadal o udelenie azylu na území Slovenskej republiky, ale OHK PZ Ulič podľa § 3 ods. 2 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle nie je príslušné na prijatie takéhoto vyhlásenia a navrhovateľ bol poučený, že príslušným orgánom je ÚPZC Sečovce. Odporca poukázal na znenie § 3 ods. 8 zákona o azyle i na výrok Najvyššieho súdu SR č. 8Sža/52/2008, v zmysle ktorého žiadosť o udelenie azylu nezakladá dôvod pre zrušenie rozhodnutia o zaistení. Dospel k záveru, že hoci navrhovateľ požiadal o azyl, účel jeho zaistenia stále trvá a v zmysle § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov podanie žiadosti o udelenie azylu nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny.

Dĺžku lehoty zaistenia odôvodnil správny orgán tak, že v rozhodnutí o zaistení určil primeranú lehotu na zaistenie, v priebehu ktorej ak Migračný úrad rozhodne o udelení azylu na území SR navrhovateľovi, v takom prípade správny orgán zruší rozhodnutie o zaistení alebo ak Migračný úrad zamietne žiadosť o udelenie azylu, správny orgán vráti navrhovateľa v zmysle readmisnej dohody na územie Ukrajiny, čím považoval za naplnený účel zaistenia, ktorý správny orgán bude sledovať až do meritórneho rozhodnutia Migračného úradu v konaní o azyle.

II.

Odvolanie - návrh na začatie konania

Proti tomuto rozhodnutiu podal prostredníctvom splnomocnenca odvolanie - návrh - navrhovateľ, ktorý sa domáhal zrušenia rozhodnutia odporcu o zaistení a vrátenia veci odporcovi na ďalšie konanie. Neuplatnil si právo na náhradu trov konania.

V opravnom prostriedku splnomocnenec navrhovateľa uviedol viaceré odvolacie dôvody. Rozhodnutie odporcu považoval za nesprávne, pretože odporca vec nesprávne právne posúdil v rozpore s § 32 ods. 1, § 46 a § 47 ods. 3 Správneho poriadku, Dohovorom o právnom postavení utečencov z roku 1951 a Smernicou Rady 2003/9/ES, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl, ako aj v rozpore s článkom 14 (1) readmisnej dohody. Odporca sa nedostatočne venoval postaveniu navrhovateľa ako osoby, ktorá ihneď po prekročení hranice a jeho zadržaní prejavil úmysel požiadať o udelenie azylu, ale odporca vychádzal z jeho postavenia ako osoby, ktorá nelegálne prekročila štátnu hranicu SR a nelegálne sa zdržuje na jej území. Odporca pochybil, keď v napadnutom rozhodnutí neaplikoval tzv. nepenalizačnú zásadu v zmysle článku 31 Dohovoru o postavení utečencov z roku 1951. Poukázal tiež na rozhodnutie Ústavného súdu SR (II.ÚS 264/09-81 z 19. októbra 2010), v zmysle ktorého obmedzenie osobnej slobody je viazané na účel zaistenia. V súlade s článkom 31 Dohovoru môže byť zaistenie nariadené len v prípade nevyhnutnosti. Citoval tiež závery EXCOM č. 44 s podmienkami zaistenia žiadateľov o azyl len v prípadoch, ak je to nevyhnutné. Základným princípom medzinárodných dokumentov je prezumpcia proti zaisteniu, v zmysle ktorej pokiaľ sú k dispozícii v systéme také alternatívy, akými sú napríklad monitorovacie mechanizmy, existencia špecializovaných ubytovacích centier a zariadení pre žiadateľov o azyl a pod., treba tieto opatrenia uplatniť ako prvé. Odporca sa síce zaoberal ustanovením § 89 zákona o pobyte cudzincov, no absentuje právna úvaha ohľadom alternatívy zaistenia v podobe špecializovaného ubytovacieho zariadenia pre žiadateľov o azyl (zariadenia migračného úradu), ktoré na území Slovenskej republiky efektívne fungujú, ktoré zabezpečujú pre osoby, žiadajúce o medzinárodnú ochranu, ubytovanie aj základné životné potreby. Navyše odporca neuviedol, že by v prípade navrhovateľa hrozilo riziko jeho úteku. Je pritom potrebná primeraná analýza individuálnych okolností prípadu, ako to prejedikuje UNHCR.

V ďalšom splnomocnenec navrhovateľa namietal nesprávne právne posúdenie podľa § 3 ods. 2 a § 3 ods. 8 zákona o azyle. Navrhovateľ požiadal o udelenie azylu na nepríslušnom policajnom útvare po vstupe na územie SR v priebehu konania o zaistení (pred zaistením) a odporca mal postupovať v zmysle zákona o azyle tak, že mal navrhovateľa poučiť o tom, že na prijatie jeho vyhlásenia je príslušný policajný útvar, zriadený pri azylovom zariadení a vydať mu doklad na prepravu, respektíve z dôvodov uvedených v zákone o azyle ho dopraviť na príslušný policajný útvar. Nepríslušný policajný útvar nemá v zmysle zákona o azyle povinnosť zaistiť cudzinca, ktorý podal vyhlásenie na nepríslušnom útvare. Odporca neuviedol právnu úvahu v napadnutom rozhodnutí o tom, prečo nezvolil zákonnú možnosť poučiť navrhovateľa o útvare príslušnom na prijatie jeho vyhlásenia, ale naopak pristúpil k obmedzeniu jeho osobnej slobody.

Odporca sa v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal ani s ustanovením § 22 ods. 1 zákona o azyle, podľa ktorého je žiadateľ počas konania o udelenie azylu oprávnený zdržiavať sa na území SR, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovujú inak a nevysporiadal sa s článkom 7 Smernice Rady 2003/9/ES, v ktorom sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl. Nelegálnym prekročením štátnej hranice navrhovateľ realizoval svoje základné právo vyhľadávať azyl. Na dôvazok odporca nemôže vopred prejudikovať dĺžku konania o azyle navrhovateľa, navyše s prihliadnutím na tú skutočnosť, že rozhodnutia v azylovom konaní môžu mať pre účely readmisie rôzne právne účinky (napríklad odkladný účinok) a preto obmedzenie osobnej slobody navrhovateľa sa považuje za neprimerané a neúčelné. Napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavku jeho náležitého odôvodnenia a je v rozpore s právnymi predpismi vnútroštátneho, ako aj medzinárodného práva.

Odporca sa k opravnému prostriedku navrhovateľa písomne vyjadril tak, že poukázal na to, že navrhovateľ výslovne o azyl nepožiadaval, len bol poučený o možnosti požiadať oň, pretože prejavil vôľu zostať v Slovenskej republike. Správny orgán rozhodujúci o zaistení len implicitne usúdil z výpovede navrhovateľa, že tento chce o azyl požiadať.

Poukázal na aktivitu navrhovateľa týkajúcu sa poškodenia končekov prstov tak, aby bola znemožnená jeho identifikácia v informačných systémoch MV SR a tiež na zneužívanie azylovej procedúry občanmi Eritrejského štátu. Tieto skutočnosti spoločne s ďalšími, na ktoré vo vyjadrení detailne poukázal (napr. lehoty na požiadanie o readmisiu), ako aj odporcom vo vyjadrení citované právne predpisy odôvodňujú správnosť a zákonnosť jeho rozhodnutia o zaistení navrhovateľa, bez nezákonného zásahu do jeho základných práv a slobôd.

III.

Konanie pred krajským súdom

Pojednávania Krajského súdu v Košiciach, nariadeného na 21. februára 2013, sa zúčastnila zástupkyňa navrhovateľa - poverená zamestnankyňa Centra právnej pomoci, ako aj poverený zástupca odporcu.

Poverená zástupkyňa navrhovateľa považovala napadnuté rozhodnutie odporcu za nesprávne a neúčelné pre nesprávne právne posúdenie prípadu odporcom, ktorý neaplikoval medzinárodné právne normy vzhľadom k tomu, že navrhovateľ požiadal o azyl a odporca sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal jeho postavením utečenca. Odporca vychádzal predovšetkým z toho, že navrhovateľ sa neoprávnene zdržiaval na území Slovenskej republiky, čo je v rozpore s medzinárodnými právnymi normami, keďže žiadateľ o azyl je oprávnený sa zdržiavať na území Slovenskej republiky. Realizácii readmisnej dohody bránia viaceré skutočnosti a preto jeho zaistenie je neúčelné. Zdôraznila, že navrhovateľ požiadal o azyl ešte pred vydaním rozhodnutia odporcu. V plnom rozsahu sa pridržala písomných dôvodov opravného prostriedku.

Splnomocnený zástupca odporcu na pojednávaní k námietkam zástupkyne navrhovateľa uviedol, že navrhovateľ udával, že v zmysle § 32 ods. 1 Správneho poriadku je odporca viazaný len návrhmi účastníkov a zdôraznil, že pri spisovaní zápisnice navrhovateľ neprejavil vôľu o udelenie azylu, napriek tomu sme považovali za potrebné ho upozorniť na tieto možnosti a zákonné podmienky žiadosti o azyl vzhľadom na § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov.

Obaja zástupcovia sa vyjadrili tiež k článku 31 Dohovoru o právnom postavení utečencov. Podľa názoru zástupkyne navrhovateľa bol tento penalizovaný za neoprávnený vstup na územie Slovenska a z rozhodnutia odporcu nevyplyva sporná totožnosť navrhovateľa, keď Ukrajina uznala, že ho prijme späť. Podľa vyjadrenia zástupcu odporcu poškodením papilárnych línií prstov je sporná totožnosť navrhovateľa.

Krajský súd v Košiciach rozhodnutie odporcu potvrdil.

V odôvodnení uviedol, že odporca rozhodol správne a zákonne so zreteľom na konanie navrhovateľa, ktorý bol zadržaný na území Slovenskej republiky bez dokladov, poškodil si papilárne línie prstov pre znemožnenie jeho identifikácie, vrátením na Ukrajinu mu nehrozí neľudské zaobchádzanie, mučenie, či podobné konanie, trvanie zaistenia je primerané.

Kontroverzná je preto odvolacia námietka, že odporca neoznačil dôkazy, na základe ktorých dospel k záveru, že navrhovateľ predstavuje hrozbu pre bezpečnosť štátu, keď odvolateľ sám cituje odporcom uvádzané dôvody tohto záveru - spornú identitu navrhovateľa, ktorý nedisponuje žiadnymi dokladmi a poškodením papilárnych línií znemožnil zistiť jeho totožnosť v informačných systémoch.

V súvislosti s posudzovaním prejavenej vôle navrhovateľa o poskytnutie medzinárodnej ochrany, krajský súd prihliadol na dôvody odporcu, uvedené v napadnutom rozhodnutí v súvislosti s § 3 ods. 2 a § 3 ods. 8 zákona o azyle. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odporcu uviedol, že navrhovateľ pri spisovaní zápisnice prejavil vôľu o udelenie azylu na území Slovenskej republiky, no OHK PZ Ulič nie je v zmysle § 3 ods. 2 zákona o azyle príslušné na prijatie takéhoto vyhlásenia a preto bol navrhovateľ poučený o skutočnosti, že na prijatie jeho vyhlásenia o azyle je príslušný ÚPZC Sečovce.

Poukazujúc na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 10Sza/7/2012 z 26. júla 2012 a 8 Sza/52/2008 uviedol, že zaistenie navrhovateľa sa uskutočnilo pred tým než v príslušnom útvare požiadal o azyl.

Krajský súd teda vychádzal zo skutkového stavu platného v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

IV.

Odvolanie

Proti uvedenému rozsudku Krajského súdu v Košiciach podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ s odôvodnením, ktoré sa v podstate zhodovalo s dôvodmi uvedenými v návrhu - opravnom prostriedku proti napadnutému rozhodnutiu o zaistení:

Uviedol, že rozhodnutie odporcu je nezákonné, neúčelné a neefektívne z nižšie uvedených dôvodov, ktorými sú individuálne vybavovanie žiadosti o azyl a jej podaním znemožnenie readmisie na Ukrajinu.

Poukázal na ustanovenie § 22 ods. 1 ZA, podľa ktorého žiadateľ o azyl je osoba oprávnená zotrvať počas procedúry o udelení, či neudelení azylu na území Slovenskej republiky.

Ďalej poukázal na neadekvátnosť zaistenia a nepreskúmanie použitia iných obmedzujúcich prostriedkov a tiež na všeobecný prístup k vybavovaniu vecí navrhovateľa, pričom zásady práva EÚ stanovujú, že rozhodnutia by sa mali prijímať na individuálnom základe.

Poukázal na zlyhávanie systému medzinárodnej ochrany utečencov na Ukrajine a preto aj na neúčelnosť vracania utečencov na Ukrajinu.

Z týchto dôvodov sa navrhovateľ domnieval, že skutkový stav i právne posúdenie veci neobstojí a navrhol, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadril.

V.

Konanie na odvolacom súde

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť a zrušiť rozhodnutie odporcu. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 6. mája 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Krajský súd v Košiciach v rozpore s jeho predchádzajúcou praxou a rozhodnutiami sa celkom neodôvodnene priklonil k názoru, že napadnuté rozhodnutie je zákonné a ako také ho svojím rozsudkom potvrdil, dôvodiac v podstate tým, že v čase rozhodovania o zaistení správny orgán nevedel, či navrhovateľ požiadal o azyl alebo nie a odporca rozhodol inak na základe zákona - nič mu teda nebránilo zaistiť navrhovateľa pre účely readmisie na Ukrajinu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s touto právnou úvahou nestotožňuje, pretože pri takomto odôvodnení by mal policajný orgán, ktorý o zaistení rozhodol, toto okamžite zrušiť a navrhovateľa zo zaistenia prepustiť, len čo sa dozvedel o tom, že navrhovateľ podal na príslušnom policajnom orgáne žiadosť o azyl na území Slovenskej republiky.

K tomu je nevyhnutné dodať nasledujúce:

Podľa § 88 ods. 1 písm. d/ policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel jeho vrátenia podľa medzinárodnej zmluvy, ak neoprávnene vstúpil na územie Slovenskej republiky alebo sa neoprávnene zdržiava na území Slovenskej republiky.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva možnosť - oprávnenie policajta obmedziť osobnú slobodu štátneho príslušníka tretej krajiny, ak reálne prichádza do úvahy jeho vrátenie podľa medzinárodnej zmluvy a zároveň musí byť splnená podmienka, že taký štátny príslušník tretej krajiny neoprávnene vstúpil na územie Slovenskej republiky alebo sa neoprávnene zdržiava na území Slovenskej republiky.

Policajt pri rozhodnutí o zaistení preukázal začatie rokovania s ukrajinskou stranou o vrátení navrhovateľa na územie Ukrajiny odkiaľ nepochybne vstúpil na územie Slovenskej republiky a tým odôvodňoval oprávnenosť zaistenia a tiež reálnosť vrátenia navrhovateľa na Ukrajinu v napadnutom

správnom rozhodnutí.

V prerokúvanom prípade však bolo nevyhnutné splnenie podmienky neoprávnenosti vstupu alebo neoprávnenosti zdržiavania sa štátneho príslušníka tretej krajiny na území Slovenskej republiky, na to, aby mohol byť zaistený pre účely vrátenia navrhovateľa na Ukrajinu.

Viaceré medzinárodné dokumenty týkajúce sa utečencov a žiadateľov o azyl, ba i zákon o azyle (zák. č. 480/2002 Z. z.) a jeho dôvodová správa, ale aj niektoré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovujú myšlienku, že štátny príslušník tretej krajiny, ktorý má úmysel vstúpiť na územie Slovenskej republiky a zdržať sa na ňom z dôvodu, aby mohol požiadať o azyl by sa nemal považovať za neoprávneného sa zdržiavajúceho na území tohto členského štátu, pokiaľ nenadobudlo účinnosť rozhodnutie o neudelení azylu alebo rozhodnutie, ktorým sa ukončilo jeho právo na pobyt ako žiadateľa o azyl. Dokonca, ani vstup na územie Slovenskej republiky bez potrebných dokladov, bez použitia určeného priechodu, mimo úradných hodín a podobne, nemôže automaticky odôvodňovať zaistenie cudzinca a znamenať, že pre požiadanie o medzinárodnú ochranu vstúpil na územie Slovenskej republiky neoprávnené.

Aj v tomto prípade totiž proti sebe stoja dva záujmy, ktorými sú jednak právo na medzinárodnoprávnu ochranu jednotlivca a právo na ochranu vnútorného poriadku a bezpečnosti Slovenskej republiky.

Právo na podanie žiadosti o azyl nie je možné pre určitých štátnych príslušníkov tretích krajín realizovať vždy a za každých okolností úplne právne konformným spôsobom s právnym poriadkom štátu, ktorého ochranu hraníc a ich kontrolu svojím osobným vstupom narušujú.

Preambula Smernice Európskeho Parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnené zdržiavajú na ich území v odseku 9/ uvádza, že v súlade so smernicou Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (2) by sa štátny príslušník tretej krajiny, ktorý požiadal o azyl v členskom štáte, nemal považovať za neoprávneného sa zdržiavajúceho na území tohto členského štátu, pokiaľ nenadobudlo účinnosť rozhodnutie o neudelení azylu alebo rozhodnutie, ktorým sa ukončilo jeho právo na pobyt ako žiadateľa o azyl.

Podľa článku 31 ods. 1 Dohovoru o postavení utečencov zmluvné štáty sa zaväzujú, že nebudú trestne stíhať pre nezákonný vstup alebo pre prítomnosť utečencov, ktorí prichádzajú priamo z územia, kde ich život alebo ich sloboda boli ohrozené podľa článku 1, vstúpia na ich územie alebo sa na ňom nachádzajú bez povolenia, za predpokladu, že sa sami bezodkladne prihlásia a preukážu dostatočný dôvod na svoj nezákonný vstup alebo prítomnosť.

Podľa čl. 31 ods. 2. Dohovoru zmluvné štáty nebudú na pohyb takýchto utečencov uplatňovať iné obmedzenia, než sú nevyhnutné, a takéto obmedzenia budú uplatňovať iba dovtedy, kým sa ich postavenie v štáte neupraví alebo kým nedostanú povolenie na vstup do iného štátu. Zmluvné štáty poskytnú takýmto utečencom primeranú lehotu a všetky potrebné prostriedky na získanie povolenia na vstup do iného štátu.

Rovnako podľa § 22 ods. 1 ZA žiadateľ je počas konania o udelenie azylu oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

Toto ustanovenie je na prvý pohľad v zrejmom rozpore s ustanovením § 88 ods. 3 zák. č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ZPC), podľa ktorého podanie žiadosti o udelenie azylu alebo požiadanie štátneho príslušníka tretej krajiny o asistovaný dobrovoľný návrat nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny. Konanie podľa osobitného predpisu nie je zaistením štátneho príslušníka tretej krajiny dotknuté.

Ide však len o zdanlivý rozpor, pretože pokiaľ ustanovenie § 88 ods. 3 ZPC sa týka predovšetkým cudzincov, ktorí neoprávnené vstúpia alebo sa neoprávnené zdržujú na území Slovenskej republiky, nemôže sa toto ustanovenie týkať cudzincov, ktorí vstupujú na územie Slovenskej republiky v úmysle ihneď, ako náhle to je možné, po vstupe požiadať oprávnený orgán o začatie azylového konania.

V prerokúvanom prípade navrhovateľ prejavil prvý raz vôľu požiadať o azyl na území Slovenskej republiky pri (alebo pred) prvom oficiálnom vypočutí 19. februára 2013 o 16.35 hod. (strana 13, v spise OHK PZ Ulič č. k. PPZ-HCP-SO15-P-1/2013).

Ak zároveň odporca tvrdil a tvrdí, že Oddelenie hraničnej polície PZ v Uliči, nebol podľa ZA (§3 ods. 8) príslušný na prijatie vyhlásenia a postupoval ďalej podľa tohto ustanovenia ZA, nemôže tiež spravodlivo pričítať v neprospech navrhovateľa, že nepožiadaval o azyl ihneď pri prvom kontakte so zakročujúcimi

policajtní, resp. požiadala on až po tom, čo bol vypočutý, hoci tak mohol spraviť už predtým, pretože ovláda anglický jazyk. Také vyhlásenie navrhovateľa by totiž bolo podľa odporcu neúčinné rovnako, ako jeho vyhlásenie, na ktoré odvolací súd odkázal v predchádzajúcom odseku.

Odvolací súd tiež pri preskúmaní, či samotný vstup navrhovateľa na územie Slovenskej republiky bez oprávnenia alebo jeho zdržiavanie sa na území Slovenskej republiky v úmysle požiadať Slovenskú republiku o azyl, môže byť bez ďalšieho dôvodom zaistenia, zistil, že tomu tak nemôže byť.

Zo zápisnice schôdzky hraničných splnomocnencov Slovenskej republiky a Ukrajiny z 19. februára 2013 v čase medzi 11.00 a 11.30 hod. (strana 52 spisu č. k. PPZ-HCP-SO15-P-1/2013) vyplýva, ukrajinská strana po vykonaní adm. (zrejme administratívnych) úkonov sa zaväzuje prijať osoby späť na Ukrajinu.

Z uvedeného je zjavné, že dôvodom zaistenia bola iba readmisia, napriek tomu, že táto, sa pre prekážku azylového konania dala reálne uskutočniť až po zamietnutí žiadosti o azyl.

A k tomu odvolací súd prihliadol i na to, že v súlade so zákonom o azyloch, je žiadateľ o azyl, a teda i navrhovateľ, podrobený celému radu obmedzení a procedúr, ktorým sa musí, vo vlastnom záujme získať požadovanú medzinárodnoprávnú ochranu, podriaďovať (viď § 22 a nasl. ZA), je zaistenie žiadateľa o azyl, bez ďalších zistení čisto formálnym obmedzením osobnej slobody.

Poškodzovanie papilárnych línií končekov prstov na rukách navrhovateľa, či iná forma nespôsobuje s orgánmi Slovenskej republiky v rámci konania o žiadosti o azyl, napr. nemožnosť potvrdiť identitu navrhovateľa diplomatickou cestou, bude zhodnotený v azylovom konaní.

Zaistenie v zmysle § 88 ods. 1, písm. d/ môže prichádzať do úvahy u tých príslušníkov tretích štátov, ktorí nemajú úmysel požiadať o azyl a zdržujú sa na území Slovenskej republiky neoprávnene, páchajú priestupky, či trestnú činnosť, majú byť a budú reálne vrátení na územie štátu odkiaľ vstúpili na územie Slovenskej republiky a to aj opakovane, po tom, čo im bol azyl odňatý, neudelený, zrušená doplnková ochrana, čo bola žiadosť o azyl zamietnutá ako neprípustná, či zjavne neopodstatnená alebo žiadateľ o azyl nie je oprávnený zostať na území Slovenskej republiky napríklad preto, že na neho bol vydaný eurozatykač.

Z týchto dôvodov odvolací súd, zmenil rozsudok krajského súdu ako vecne nesprávny, pretože preskúmaním dôvodnosti napadnutého správneho rozhodnutia o zaistení zistil, že policajný orgán rozhodnutie vydal bez toho, aby sa náležite zaoberal oprávnenosťou vstupu navrhovateľa na územie Slovenskej republiky, oprávnenosťou jeho zotrvania na území Slovenskej republiky a taktiež reálnosťou jeho readmisie na Ukrajinu počas trvania azylového konania.

Podľa § 250r OSP ak súd zruší rozhodnutie správneho orgánu, je správny orgán pri novom prejednaní viazaný právnym názorom súdu.

Podľa § 250sa ods. 6 OSP o odvolaní rozhodne odvolací súd bez pojednávania do siedmich pracovných dní. Rozhodnutie je právoplatné a vykonateľné dňom vyhlásenia.

Podľa § 250sa ods. 7 OSP súd v rozhodnutí, ktorým zruší a vráti rozhodnutie o zaistení na ďalšie konanie, zároveň nariadi bezodkladné prepustenie osoby zo zaistenia.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 O. s. p.. Navrhovateľ, ktorý mal v konaní úspech, ani ním poverený zástupca, si právo na náhradu trov konania neuplatnili, odporcovi právo na náhradu trov konania zo zákona nepatrí a preto súd náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.